

„איזה מן אנשים יש כאן בישראל? מה זה אתם לא רוצים עולים?“
האשה המבוגרת, בעלת השיער הלבן וההופעה האצילית, שישבה נוכח כתב העור, גם הזה בדירתה שבמרכז הקליטה בדימונה, היתה מלאת זעם: „מאו שהגעתי לארץ סיפרה לכתב, אני

מחכה לאחותי שתבוא גם היא משם — והנה היא כותבת לי, שאת ממכירותי, ותיקה בארץ, כתבה והזהירה אותה שלא לבוא לישראל בשום פנים, כי אין כאן מקום לאנשים הסובלים מאסתמה.“
ערומות במגרש המיסורים. סו-ניה לורוביץ היא עולה חדשה. היא עוד לא התגלתה לישראלים. האשה המבוגרת (62), השבורה בגופה ורוחה, היתה בשעתו מורה לשפות זרות באחת האוניברסיטאות המפורסמות במזרח אירופה.

אולם במלחמת העולם השנייה עברה כי-כובסת עבור הצבא הנאצי בגיטו באחד מימי ספטמבר 1943, היא מספרת. „הועמדנו ערומות, כל הנשים, על מגרש המיסורים של הגיטו, במשך שעות ארו-סוף. היתה זו סלקציה. אלה מבינינו שלא היו מתאימות לעבודה או שהיו חולות נשלחו למות. אלו שהיה להן כושר סיוני כל-שהו, נשלחו לעבודה ליד דנציג. שם הועסקו בחפירת תעלות נגד טנקים. עבדנו וגסטו, גסטו ועבדנו. עד הרגע האחרון,

„או התלבשו רוב שומרינו בכגדים אור-חיים, שהיו במתנה בשפע — בגדי הקרב-נות היהודים. — וברחו. השומרים שנשארו והבילו אותנו ברגל „לברומברג.“
מעיר מלא זהב. „כשיצאנו לדרךנו „ממשכה סוניה, קיבלתי מעיל חורף ארוך ושני מגפיים שמאליות של גבר, מספר 40. המעיל היה בלתי נטבל. לא יכולתי ללכת עימו כי הוא היה כבד. ביקשתי טובה מהשומר, שיקצר לי את המעיל עד לברכיים, והוא הסכים.“

„אראפטר לתאר את תדהמתי — ואת שמי חתו של השומר — כשהתברר שמשקל ה-מעיל נגדם בגלל גושי זהב. הוא לקח לעצ-מו את כל הזהב, ולי נתן במקומו תפוח. לפני שהוכנסו לבית-הסוהר בברומברג, הוא הזהיר אותי שלא נצא משם חיים, כי האוכל שם מועל בחיידקי טיפוס.“ 26-לינואר 1945 יצאו השבויות מבית הסוהר בברומברג. בודדות בלבד נותרו בחיים.

כאשר התבררה פרשת חייה, שוחררה סוניה לביתה. אך ימים ספורים לאחר מכן — נעצרה ונשלחה ישר ל-מאסר. היא הואשמה בפעולות עוינות

חבר שאחת הנשים, שעמה עברה את סיבי לוח הגיטו ובמתנה המתת ואשר יחד עברו את המסע עד לבית-הסוהר בברומברג, — מסרה אותה לביולשת ה-פוליסית: „היא חששה שסוניה תדרוש ממנה בחזרה את מעט ה-תכשיטים שהיא מכרה לה בגיטו.

חמש שנים במאסר. „ונשלחתי ל-חמש שנים למאסר, מספרת סוניה, אין לי כוח לדבר על כל הדברים שעברו עלי שם. העיקר שלאחר חמש שנים שוחרתי ושוחרתי מהאשמות שיוחסו לי. אפילו סוניה, שזכה להאשמות האוניברסיטיות, בשכר השחה ל-200 דולר לחודש. אחר-כך, בהתחשב בגורלו ובמצב בריאותי המוערער, אפישרו לי לעלות לישראל.

„וכך אני עכשיו כאן, בדימונה. אני חולה ובודדה. אין לי עם מי לדבר. כולם במרכז הקליטה מדברים עברית, אנגלית וצרפתית, לא גרמנית או שפה אחרת. כמעט שאיני אר-כלת כלום, כל את הכל אני מקיאה חזרה. אני סובלת מכאביראש. אבל אני בישראל. „חבל רק שכל מה שמציעים לי כאן, זה סידור בבית-זקנים. איני רוצה להיות ב-בית-זקנים. אני מסוגלת עוד לעבוד.“
עד שתמצא עבודה, ממשכה סוניה ב-כתיבת סיפורה, אותו התחילה עוד — ספר תלאתיו של היהודי הנווד שבער את מוראות הפאשיזם וגן-העדן עלי אר-מות כאחה, וזכה להגיע לחוף מבטחים.

אלה הם המיסומים המעידים כי אשה שחל. המועמד מספר 2 של חיפה ברשימת המערך לכנסת ניסה לבנות את עצמו בעזרת זיופים

שאר תכונותיו הוא גם אקדמאי וגם בן עדות המזרח. הוא עצמו מתפאר בהשכ-לתו האקדמאית, טוען כי למד בלכלה באמי-צעות שלוחת האוניברסיטה הירושלמית ב-חיפה וכי כיום הוא תלמיד השנה השלישית באוניברסיטת תל-אביב.

אבל כתם אחר רובץ על עברו של משה שחל. זהו כתם שבכל מדינה דמוקרטית אחרת ובכל חברה חופשית היה פוסל את נושי-או מלכהן במישרה ציבורית. אבל כלל זה אינו חל בשחרורים אמרי-רים בטכנאי בחירות של חושיפי-טאן כמו משה שחל.

הדבר אירע לפני 15 שנה, בקיץ של שנת 1954. משה שחל נקרא אז בשם מוריץ פיאטל. מעולה חדש מעיראק לא חלם אז מוריץ כלל על קאריירה של עסקן מפי-לגתי. הוא רצה להיות רופא ולשם כך נגיש לבחינות הקונקורס בפקולטה לרפוי-אה באוניברסיטה העברית בירושלים. היתה בידו תעודה פטוריסטאטית של גמר בית-ספר תיכון בעיראק. לפי תעודה זו סיים

חיפה הוא איש המפתח במנגנון המפלגתי בעיר. הוא קבלן הקולות הראשי של חושי-טאן. בעבר מילא את התפקיד בהצלחה איש אמנונו של אבא חושי, משה ורטמן. דרך תפקיד זה הוא הגיע לכנסת. כשנטש ורטמן את התפקיד והפך למוזכיר סניף מחוז חיפה של העבודה, התמנה די-ימינו ואיש-אמונו לתפקיד זה. היה זה משה שחל, צעיר בלתי מוכר בחוגי הפועלים הוותיקים בעיר, שירש את מקומו של ורטמן כקבלן הקולות מספר 1 בחיפה.

★ ★ ★ הכובש של המשתכנים

משה שחל הוא ראש מחלקת-השכונות במועצת פועלי חיפה. בד בבד עם תפי-קידו זה הוא ממלא את התפקיד המקביל גם במפלגת העבודה — הוא האחראי על הסניפים במפלגת העבודה. בתוקף תפקידיו אלה היה שחל כבר לפני ארבע שנים איש-אמונו של חושי ורטמן. הוא נבחר למוע-צת עיריית חיפה בבחירות של שנת 1965. כבר אז, בהיותו בן 30, היה מועמד סניף חיפה לרשימת המערך לכנסת. אבל ועדת

ע רב הגשת רשימת-המועמדים של ה-מערך לכנסת השביעית, יצא ח"כ ה-עבודה הישיש דוד הכהן בהאשמה חסרת-תקדים כלפי אחד המועמדים, שמסלגתו איש-רה את הצבתו ברשימה. „צריך להוציא את האיש הזה מהרשימה, קרא הכהן, ש-הורח מהכונסת השביעית, בקול נרגש, „הוא עשה בזמנו מעשה שלא יאה לאיש ציבור. מפלגות ינצלו את זה והוא עושה שגיאה שהוא מוכן להיות ברשימה ולהיות חשוף בציבור. אינני מכיר אותו פרט לזה שהוא תושב עירי חיפה.“

ההאשמה הגלויה, שהוטחה בכנס ניצני-מפא"י במרכז מפלגת העבודה, פוררה הדים וסערת רוחות. אנשי סניף חיפה של מפא"י הטיחו בהכהן האשמות נגדיות, טענו כי נאומו היה בבחינת „סוגרום“. ואילו מוזכיר המפלגה, פינחס ספיר, יצא בצליל להגנת האיש אותו האשים הכהן. „זה מיקרה ש-קרה לפני 15 שנה, אמר ספיר, „אינני רו-צה להיכנס לתוכנו עכשיו. אני שולל ו-פוסל סיננו זה.“

כלומר, אפילו פינחס ספיר לא הבחיש שאותו מועמד מפא"י עשה מעשה שלא יאה לאיש ציבור. הוא רק טען כי על-מעשה זה חל חוק ההתיישנות כיוון ש-אירע לפני 15 שנה.

מעטים מבין חברי מרכז מפא"י ידעו כי המדובר הוא במשה שחל, חבר מועצת עיריית חיפה והמומלץ מספר 2 ברשימת „מומלצי סניף חיפה לכנסת. מעטים עוד יו-חר ידעו כמה בדיוק מואשם משה שחל. אבל מרכז מפא"י אישר את מועמדותו של שחל. הוא הוצב במקום ה-57 ברשימת הו-מערך לכנסת. כיוון שלמרות אזהרת דוד הכהן חשף שחל את עצמו לציבור, וכאי-הציבור לדעת מי הוא המועמד מספר 57 ברשימת המערך, ומה עברו של האיש ש-מפלגת השלטון רוצה להפכו לחבר-כנסת.

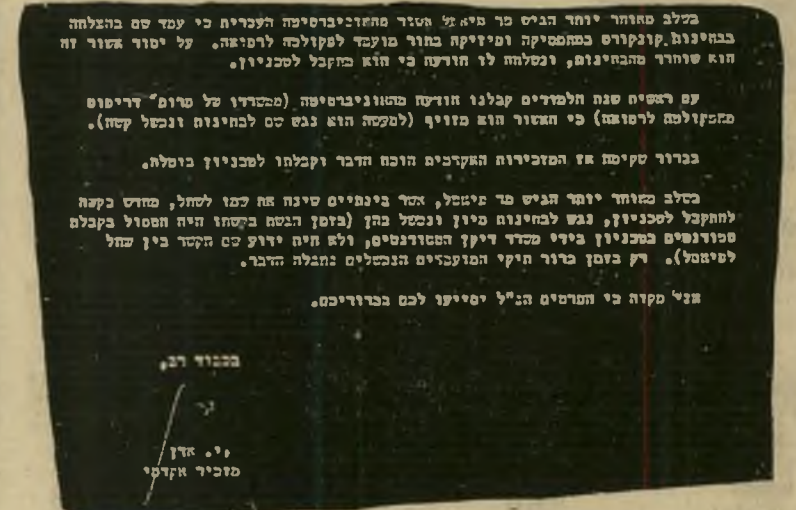
„העולם הזה“ הורשף בזאת לרא-שונה בחקירה מיוחדת את כל ה-פרטים הנוגעים לשערוריית משה שחל, האיש שהואשם בזמנו בזיוף מיסומים והמוצע עתה מועמם ה-מערך לשמש כנבחר-העם בכנסת.

★ ★ ★ קבץ קולות מספר אחד

משה שחל הוא המועמד הצעיר ב-יותר ברשימת המערך לכנסת. הוא בן 34 בלבד. למרות זאת הצליח לגבור על עסקני מפא"י ותיקים בחיפה כמו דוד הכהן ומנון לין. הוא הוצע כנבחר סניף חיפה של מפלגת העבודה מיד אחרי ה-מומלץ מספר אחד, מוזכיר העבודה במחוז חיפה משה ורטמן.

כדי להבין את סוד כוחו של שחל, יש להבין תחילה את המיבנה האירגוני של מפא"י ומפלגת העבודה בחיפה. מאז ומתמיד היה כוחה של מפא"י ב-חיפה גדול בהרבה מכוחה היחסי בשאר חלקי הארץ. הסיבה לכך נעוצה במנגנון שייסד אבא חושי, שאין דומה לו במדינה. בחיפה קיימים 24 סניפים שכונתיים של ההסתדרות הנמצאים בתחום השיפוט המו-ניציפטלי של חיפה ומסירת-הכרמל בדרום ועד קריית-טבעון בצפון. בסניפים שכונ-תיים אלה הקימה ההסתדרות 58 מועדונים. בניגוד למקומות אחרים בארץ, מרוכזים כמעט כל חיי התרבות והחברה של תושבי שכונות חיפה במועדונים אלה. באותן שכ-נות מחזיקה ההסתדרות 20 מוזכרים שכ-מלא ועוד 100 מוזכרים במישרה חלקית. רובם ככולם של מוזכרים אלה הם אנשי מפא"י.

במקביל לסניפי ההסתדרות בשי-כונות קיימים באותן שכונות גם סניפים של העבודה. רוב פעוליו-תיהם של סניפים אלה נערכות ב-מועדוני ההסתדרות. רוב מוזכרי העבודה בסניפים הם גם מוזכרי ההסתדרות באותם סניפים. תנו-צאה מכך מזהים תושבי השכונות את ההסתדרות עם מפלגת הע-בירה.
האיש השולט על מוזכרי השכונות ב-

המיסומן המרשיע

זכו קטע מתוך מכתבו של יהודה אדן, המוזכר האקדמי של הסניף בחיפה אל מזכיר המכון האוניברסיטאי החיפאי, בו הוא מגולל את הזיופים של חבר מועצת העירייה, משה שחל.

לימודים תיכוניים והוא ראשי לגשת לבחי-נות G.C.E. (ראשי-תיבות של General Certificate of Education — תעודת-בגרות).

היתה זו תעודה מזוהה. שכן מוריץ פיאטל עלה לארץ מעיראק בשנת 1950, בהיותו בן 15 בלבד. כיצד הצליח לסיים שם בית-ספר תיכון?

בבדיקת התעודות במוזכירות ה-אוניברסיטה התברר כי הן מזויי-פות. ברור שלא ניתנה אפשרות למוריץ פיאטל לגשת לבחינות ה-קונקורס. אבל מוריץ לא התייאש. אם לא רופא, החליט, יהיה לפחות מהנדס. אם באוניברסיטה גילו שי-תעודותיו הן מזוייפות, קיווה מוז-ריץ פיאטל כי בטכניון בחיפה ישי-חק לו מזל יותר. הוא נרשם ללימודים בטכניון, הציג גם שם את התעודה העירא-קית שלו וגם אישר על האוניברסיטה ה-עברית בירושלים, לפני עמד בהצלחה ב-בחינות הקונקורס בפקולטה לרפואה במי-צעות מתמטיקה ופיזיקה.

יתכן ובטכניון לא היו מרגישים ביוף לולא התקבל במוזכירות האקדמאית מכתב מהפקולטה לרפואה של אוניברסיטת ירוש-לים. בירושלים נודע כי מוריץ פיאטל הת-קבל בטכניון והאוניברסיטה מצאה לנכון להזהיר את המוסד האקדמאי החיפאי מפני תעודותיו המזוייפות של פיאטל-שחל. במכ-תב שהוגדר כ„סודי“ נאמר בפירוש כי מוריץ פיאטל הגיש לאוניברסיטה תעודת-בגרות מזוייפת.

האיש שריכז את קבלת הסטודנטים ל-טכניון בשנת 1956, גרשון שניידר, לא הת-

המינויים הציעה לו רק את המקום ה-57 ברשימה, אותו מקום עצמו שקיבל הפעם. שחל נעלב והתפטר.

למישרתו הרמה הגיע שחל בעי-קספין באמצעות מרד המארוקאים בוואדי סאליב של שנת 1959. בי-אותה שנה הוא היה מוזכיר סניף ההסתדרות בוואדי סאליב. הצליח-תו לארגן את מרבית תושבי שכונ-ת העוני בעיר התחתית ולמנוע מהם להיסחף בזרם המרד של דוד בן-הרוש הוא שהעלתה את הינו בעיני אבא חושי וקידמה את ה-קאריירה שלו. נוסף לתפקידיו ה-ייצוגיים מכחן שחל גם כיושבי-ראש ברית הפיקוח לאגודות השי-כונות ההסתדרותיות וכחבר הנהלת „שיכון עובדים“. בתפקיד זה הוא הפך לרובם של 120 אלף משתכנים בשכונות ההסתדרות.

וזהו עמדת-כוח אדירה שאיש מבחוץ אינו יכול לשער את עוצמתה. רק בתחילת שנה זו יכול היה שחל לצאת למלחמה בנוזר ההסתדרות הישיש לוי, ולהגיש נגדו תלו-נות על איסוריה בפני מוזכיר ההסתדרות, אהרון בקר. הוא ידע כי הוא נמצא כבר בעמדת-כוח שאיש לא יוציאנו ממנה. כיום הוא נמצא בעמדת-כוח חזקה עוד יותר: הוא מרכז מטה הבחירות של המערך בחיפה.

★ ★ ★ התעודות היו מזוייפות

עיני מנהיגי העבודה, משה שחל הוא דוגמא של הצלחה — נוסף לכל